

O'ZBEKISTONNING TA'LIMDAGI SIYOSATI

Xushvaqtov Hasan Zohidjon o'g'li

36-sonli maktab o'quvchisi Shahrisabz.

Xushvaqtova Zuhro Zohidjon qizi

Toshkent sh. M. Vosimova nomidagi Yuridik litsey talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8430830>

Annotatsiya. Mazkur maqolada Yangi O'zbekistonning ta'lim sohasidagi siyosatida yuz berayotgan ijobiy o'zgarishlar ochib berilgan. Xorijiy ta'lim muassasalari bilan mustahkam hamkorlik yo'lga qo'shilgani yoritilgan. Ta'lim tizimi standartlariga moslashtirish siyosati yoritilayotgani ko'rsatilgan ta'limdagi holatlarga baho berilgan taklif va xulosalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: kompaniya, siyosat, dunyo reytingi, etalon, standart, raqobatbardosh, sifat, inspeksiya, Prezident maktabi, ijod va ixtisoslashtirilgan maktab, agentlik, islohot, ishor, repetitor, korrupsiya, ideal, eksternat, innovatsiya.

POLITICS OF UZBEKISTAN IN EDUCATION

Abstract. This article reveals the positive changes in the education policy of the New Uzbekistan. It is noted that strong cooperation with foreign educational institutions has joined the path. Suggestions and conclusions are made that are assessed on the circumstances in education, which are indicated that the policy of adaptation to the standards of the educational system is being covered.

Keywords: company, policy, world ranking, benchmark, Standard, competitive, quality, inspection, presidential school, creativity and specialized school, Agency, reform, gesture, tutor, corruption, ideal, externate, innovation.

ПОЛИТИКА УЗБЕКИСТАНА В ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация. В данной статье раскрыты позитивные изменения, происходящие в политике нового Узбекистана в сфере образования. Было отмечено, что к дороге добавилось прочное сотрудничество с зарубежными учебными заведениями. Представлены предложения и выводы, в которых дается оценка ситуаций в образовании, в которых указана политика адаптации к стандартам системы образования.

Ключевые слова: компания, политика, мировой рейтинг, эталон, стандарт, конкурентоспособность, качество, инспекция, Президентская школа, креативная и специализированная школа, агентство, реформа, подсказка, репетитор, коррупция, идеал, экстернат, инновации.

Dunyo yoshlarining eng buyuk orzuralidan biri ta'lim tizimida reytingi eng yuqori Garvard, Oksford, Massachusets, Chikago, Yel, Prinston, Stenfor, Kaliforniya, Kembridj kabi dargohlarda bilim olish. Shu sababdan dunyo reytingida peshqadamlikni qo'ldan bermay kelayotgan ta'lim muassasalarining o'qitish tizimiga ko'pchilik davlatlar etalon (namuna) sifatida qaraydi. Millat kelajagini o'ylagan har bir davlat bunday ilg'or o'qitish tizimini o'zlarining ta'lim sohasida tezroq joriy etishga intiladi. Buning uchun iqtidorli yoshlarga dunyoning eng nufuzli ta'lim muassasalariga o'qish imkonini yaratadi. Xorijiy ta'lim muassasalari bilan mustahkam hamkorlikni yo'lga qo'yadi.

Bu borada O'zbekistonda ham talaygina ishlar amalga oshirildi: CIS (Cambridge International School), EURO ASIA school in Tashkent, WLUT (Academic Lyceum of

Westminster International University in Tashkent), INHA (International House), MIT (Massachusetts Institute of Technology), Turin (Academic lyceum under Polytechnical University) kabi ko'pgina maktab va litseylar hamda Westminster, Webster, Sharda, Amity, Singapore, Inha, Gubkin, Lomonosov, Plehanov kabi oliy ta'lim muassasalarining filiallari O'zbekistonda o'z faoliyatini olib bormoqda. Bundan tashqari o'n minglab iqtidorli talabalarimiz nufuzli xorijiy ta'lim muassasalarida taxsil olib, dunyoning eng yirik kompaniyalarida va yuqori lavozimlarda ishlayotganini faxr bilan tilga olishimiz mumkin.

1. Bugungi kunda O'zbekistonning ta'limdagi siyosati dunyo reytingidan munosib o'rin egallay oladigan ta'lim muassasalarini shakllantirishga qaratilayotgani sir emas. Buning uchun barcha huquqiy asoslar yaratilmoqda. Jumladan, "Ta'lim to'g'risida" gi qonunning yangi tahririda bu o'z ifodasini topgan. [1]

O'zbekistonda ta'lim sohasi "Ta'lim to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi qonuni bilan tartibga solinadi. Ushbu qonun xalqaro ta'lim standartlari talablariga javob bera oladigan, rivojlangan davlatlar ta'limiga raqobatbardosh ta'lim tizimi, turlari va shakllarini yaratishni nazarda tutadi. Shuningdek, "Ta'lim to'g'risida" gi mazkur qonun O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasining, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Prezident, ijod va ixtisoslashtirilgan maktablarni rivojlantirish agentligining ta'lim sohasidagi vakolatlarini belgilab berish bilan ta'lim tizimida yangi siyosiy qarashni yuzaga chiqardi. Bu O'zbekistonda tashkil etilgan, rivojlangan davlatlar ta'lim standartlariga asoslangan 14 ta Prezident maktablari [2] ochilishida o'z ifodasini topdi. Bundan tashqari, "Ijod va ixtisoslashtirilgan maktablarni ochish to'g'risida" [3]. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev tomonidan imzolangan qaror O'zbekiston ta'lim tizimini dunyo reytingida yuqorilashiga qo'yilayotgan yana bir qadam bo'ldi desam mubolag'a bo'lmaydi. Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 14 apreldagi farmoniga asosan 2022 yilda 168 ta, 2023 yilda 13 ta ixtisoslashtirilgan maktablar tashkil etildi [4]

Yuqoridagilarga asoslanib, bugun O'zbekiston ta'lim tizimida chuqur siyosiy islohotlar ketayotganligini e'tirof qila olamiz. Shunga ko'ra biz yoshlar ta'limdagi qarashlarimizni "bizga baho muhim emas, bilim muhim", "bizga diplom muhim emas, natija muhim", "qilishga ruhsati bormi? - degan talab emas, qila oladimi? – deysh muhim" ekanligiga qarab o'zgartirishimiz kerak. Afsuski, ta'lim tizimimizda xanuzgacha ba'zi eskicha qarashlar, saqlanib qolganligi bois unchalik muhim ahamiyat kasb etmaydigan davomatni, kiyim-boshni, daftar-kitobni va boshqalarni tekshirish kabi o'rnatilgan tartiblarga o'ralib qolmoqdamiz. Asosiy maqsad sifatida "bilim olish va natija berish" degan g'oyani shiorga aylantirishimiz kerak deb o'ylayman. Ko'pchilik hollarda maqsadsiz harakat qilib, qimmatli vaqtimizni yo'qotamiz. Keraksiz talablar qo'yib noto'g'ri tanlov qilamiz. E'tibor qilishimiz kerak bo'lgan muhim jihatlardan bor. Masalan, oliy ma'lumotli axborot texnologiyalari mutaxassisidan, qisqa muddatli kursni tamomlagan yoki shu soha bo'yicha amaliy tajribaga ega bo'lgan xodim ko'proq bilimga ega bo'lishi mumkin. Fan nomzodi yoki professordan ko'ra oddiy o'qituvchi fandan yaxshi bilim berishi mumkin. Oliy toifali o'qituvchidan ko'ra oliy toifaga ega bo'lmagan repetitor yaxshi dars o'ta olishi mumkin. Shu o'rinda ta'kidlash joizki, bugun xususiy ta'lim markazlarida dars berayotgan, oliy ma'lumotga ega bo'lmagan repetitorlar davlatning "Umumiy o'rta va o'rta maxsus" ta'lim o'quv yurtlarida dars berayotgan ayrim oliy toifali o'qituvchilarni dog'da qoldirishmoqda.

Biz ko'pgina hollarda ta'limdagi oqsoqlikni davomatga va o'qituvchilarning ma'lumotlilik hujjatlariga ya'ni diplom, toifa sertifikati, fan nomzodi yoki doktori kabilarni tasdiqlovchi ma'lumotlariga qarab baholaymiz. Ammo, o'quvchilarni maktabga yoki auditoriyaga qamab o'tirish, o'qituvchini diplomiga qarab baho berish o'zini oqlayotgani yo'q. Aksincha, tekin o'qitilayotgan "Umumiy o'rta va o'rta maxsus" ta'lim yoki "Professional ta'lim" dan pulga o'qitayotgan "Xususiy ta'lim" markazlari tomon qochish yuz bermoqda.

Shunga aminmizki, har yili oliy ta'lim muassasalariga grantga o'qishga kirayotgan talabalarning deyarli barchasi, to'lov kontrakt asosidagilarning ham ko'pchilik foizi xususiy ta'lim yoki xalqaro ta'lim standartlariga asoslangan dargohlarda tahsil olgan. Shu o'rinda ta'kidlash joizki, o'quvchilarni davlat ta'lim dargohlari ham tayyorlashga tayyor bo'lmagan, rivojlangan xorijiy davlatlar tan oladigan xalqaro International Advanced Levels dasturining A va B darajadagi, A-LEVEL sertifikat, IELTS (International English Language Testing System) va SAT (Scholastic Assessment Test) imtihonlariga xususiy ta'lim markazlari va repetitorlari tayyorlashmoqda. Shuni xisobga olib, xususiy ta'lim markazlarini yetarlicha qo'llab-quvvatlash, rag'batlantirish va ularda tahsil olayotgan o'quvchilarga imkoniyat yaratish mehanizmlarini yanada takomillashtirish maqsadga muvofiq bo'ladi. Xususiy ta'limda o'quvchilar ustozning ma'lumoti va toifa darajasiga emas, balki u o'qitgan talabalarning OTM ga o'qishga kirish natijalariga qarashadi.

Xorijiy ta'lim standartlariga asoslangan maktablar o'quvchilarning tanlagan mutaxassisligiga qarab ta'limga urg'u berishadi. O'qituvchilarning diplom, toifa, dotsent, professor, akademik kabi darajalariga qarab ishga qabul qilish va shunga qarab ish haqi to'lanishi ularning korrupsion yo'llar bilan bo'lsada ushbu xujjatlarni olishga intilishini kuchaytiradi. Ta'lim sifatini oshirish uchun, menimcha ba'zi qat'iy ideal talablarimizdan voz kechish va jahondagi ilg'or ta'lim standartlari bilan yuzlashish vaqti keldi. Ko'pgina rivojlangan davlatlarda o'quvchining yoshiga yoki maktabni bitirganlik to'g'risidagi xujjat (attestat) ga e'tibor qaratilmaydi. Aksincha, uning bilim darajasi, erishgan natijalari, dunyoqarashi kabilarga e'tibor qaratiladi.

"Ta'lim to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi Qonunida ta'lim olishning masofaviy ta'lim, oilada ta'lim olish va mustaqil ta'lim olish, ekstermat tartibidagi ta'lim kabi shakllari alohida moddalar bilan belgilangan bo'lsada, amalda ularning ishlash mehanizmlariga deyarli e'tibor qaratilmayapti va majburiy auditoriya davomati prinsipiga urg'u berilmoqda deb o'ylayman. Bu talant egalarini vaqtdan unumli foydalanishiga g'ov bo'lib, ular erishishi mumkin bo'lgan muvaffaqiyatlar, kashfiyotlarni yillab ortga surilib ketishga olib keladi.

Eksternat tartibdagi ta'limning shartlari va talablarini to'liq ochiqlantirish, o'quvchilarga o'rgatish, har bir ta'lim muassasasida sinflar kesimida ularni bilim darajasini aniqlash bo'yicha alohida tanlov yoki imtihonlar joriy etish, ularni tartiblarini ishlab chiqish, ommalashtirish, musobaqa ko'rinishiga keltirish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz.

Ta'lim tizimida va qonunchiligida yosh, bitiruv attestati, diplom, unvon kabi bir qator inson solohiyatiga ayni zamon va makon nuqtai nazaridan aniq baho bera olmaydigan to'siqlardan qutilish va salohiyatni aniqlashda jahonning rivojlangan mamlakatlari ta'lim sohasida qo'llaniladigan usullarni joriy qilish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Bugungi ta'lim tizimi o'ta tez su'ratlar bilan o'sib, o'zgarib, yangilanib bormoqda. Ta'limga qo'yilayotgan talab standartlari kunsayin o'smoqda. O'quv rejalari va o'quv dasturlari

yil oralab yangilanmoqda. O'quv adabiyotlari va darsliklarining yangi avlodlari paydo bo'ldi. O'qitishning zamonaviy yangi pedagogik hamda axborot-kommunikatsiya va innovatsion texnologiyalariga asoslangan tizimi shakllandi. Bu esa o'tgan zamonda baholangan, insonning ayni damdagi salohiyatiga aniq baho bera olmaydigan rasmiy xujjatlarga ishonib qolmaslikni talab qiladi. Ayni damda oldimizda jahon ta'lim standartlari tan oladigan bilim va natijaga erishish uchun kurash mas'uliyati turibdi. Bugun Yangi O'zbekistonning ta'limdagi siyosati ilg'or demokratik xorijiy mamlakatlar ta'lim standartlari talablarini zabt etsihga yo'naltirilmoqda desak mubolag'a bo'lmaydi. Zero, O'zbekiston butun dunyo tan olgan OTM Universitet reytinglarini nashr etadigan uchta taniqli tashkilot:

- Quacquarelli Symonds (QS) – Jahon universitetlari reytingi;
- Academic Ranking of World Universities (ARWU) – Dunyo universitetlarining akademik reytingi;
- Times Higher Education (THE) – Jahon universitetlari reytinglari [5] amaliyotidan foydalanmoqda.

1. O'zbekistonda diplomlari maxsus sinovlarsiz tan olinadigan xorijiy oliygohlar ro'yxati e'lon qilindi. Ushbu OTMlar QS World University Rankings, Times Nigher Education, Academic Ranking of World Universities tashkilotlari reytinglarida birinchi 1000 talikka kirgan [6] tizimni amalyitga qo'llatmoqda.

2. Bundan O'zbekiston ta'lim sohasidagi standartlashni dunyo reytingini belgilovchi baholash me'yorlari talablariga moslashtirish uchun tizimda tinimsiz islohatlar o'tkazayotgani ko'rinib turibdi. Hozirgi kunda O'zbekistonda 11ta shaharda [7] IELTS sertifikatini olish uchun qulay imtihon o'tkaziladi.

Bugungi kunga kelib SAT (Scholastic Assessment) test imtihoni yoshlar orasida ancha mashhur bo'lishga ulgurdi. AQSH, Kanada yoki Avstraliya kabi davlatlarning ko'plab universitetlarida bakalavr bosqichida o'qish uchun qabul talablaridan biri.

Hozirda O'zbekistonda SAT imtihoni olinadigan 2 ta test maqkazi faoliyat olib boradi. Bular Toshkent Xalqaro Maktabi (TIS) va O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti qoshidagi litsey hisoblanadi. [8] Bundan tashqari bunday imtihonlar Prezident maktablari ham o'tkazilmoqda.

Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 12-oktabrdagi 646-son qarori bilan bosqichma-bosqich umumta'lim fanlari bilish darajasini baholashning milliy test tizimi joriy etildi [9]. Bu ham bugungi kunda O'zbekistonning ta'limdagi siyosati ilg'or demokratik xorijiy mamlakatlarning ta'lim standartlari talablariga moslashiyotganidan dalolat beradi.

Yuqoridagilarga asoslanib quyidagi xulosalarga kelish mumkun.

1. O'zbekistonning ta'limdagi siyosatini yanada jadallashtirish davr talabiga aylanmoqda. Bu ta'lim sohasiga yanada ko'proq e'tibor qaratish kerakligini ko'rsatadi;

2. Ta'lim tizimidagi eskicha o'qitish tizimiga asoslangan, o'tgan zamonda baholangan xujjatlarga asoslanishdan voz kechish, xalqaro darajada tan olinadigan sertifikatlariga asoslanish amaliyotiga tezroq o'tish maqsadga muvofiq;

3. Ta'lim tizimida ilg'or pedagogik hamda axborot-kommunikatsiya va innovatsiya texnologiyalariga asoslangan xalqaro ta'lim standartlari talablariga javob bera oladigan dasturlarga asoslanish kerak;

4. O'zbekistonlik iqtidorli yoshlarni reytingi baland xorijiy ta'lim muassasalariga o'qitish mehanizmini yanada takomillashtirish kerak;
5. O'zbekistonlik yoshlarni xalqaro darajadagi sertifikatlar olishiga tayyorlaydigan o'quv dargohlarini ko'paytirish va ularni qullab-quvvatlash kerak;
6. Xalqaro darajadagi sertifikatga imtihon topshirishning qulay tizimini yaratish lozim;
7. Xalqaro darajadagi sertifikat olgan yoshlarni va ularni ustozlarini rag'batlantirish, reklama qilish maqsadga muvofiq bo'ladi; [1]
8. Xalqaro darajadagi sertifikat olishga tayyorlanayotgan o'quvchilarga sharoit yaratib, ko'mak berish kerak;
9. O'zbekistonda xalqaro ta'lim dasturlari asosida o'qitayotgan xususiy va xorijiy ta'lim muassasalarini yanada ko'paytirib, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash kerak;
10. Ta'lim tizimida iqtidorli o'quvchilarni aniqlash va ularga erkin ta'lim olish shaklini tanlash huquqini yaratish hamda ularni eksternat tartibdagi ta'limga o'tkazish tartibini ommalashtirish maqsadga muvofiq bo'ladi.

REFERENCES

1. Kazakov R. T. THE MAIN PHYSICAL QUALITIES OF ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 6. – С. 719-725.
2. Kazakov R. THE METHOD OF IMPROVING PHYSICAL AND SPECIAL PHYSICAL FITNESS INDICATORS OF SHORT-DISTANCE RUNNERS //Журнал иностранных языков и лингвистики. – 2023. – Т. 6. – №. 2.
3. Казоков Р.Т., Абдиев Б.С., Джўрабаев А.М., Бўриев Б.Ў. Спортчилар тайёрлаш тизимини бошқарув асослари турлари. // "OMMAVIY SPORT TADBIRLARINI TASHKIL ETISH: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR" ЎЗДЖТСУ, 1, 530-538
4. Kazoqov R., Jo'raqo'ziev O., Eshpo'latov S. ҚИСҚА МАСОФАГА ЮГУРУВЧИ СПОРТЧИЛАРНИНГ МАШҒУЛОТ ДАВРЛАРИНИ ТУЗИЛИШИ //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 4. – С. 5-11.
5. Qutlimurodov I. X., Kazoqov R. T., Bo'ronov A. B. FUTBOLDA INNOVATION TECHNOLOGIYALARNI QO'LLASH //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 11. – С. 111-117.
6. Buriyev B. U., Qodirov R. R., Kazoqov R. T. Jismoniy tarbiya va sportda axborot kommunikatsiya texnologiyasining tuzilishi va tamoyillari //Ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning innovatsion usullari. – 2021. – Т. 5. – №. 5. – С. 555-559.
7. Р.Т Казоков., Талабаларга ахборот хавфсизлигини таъминлаш компонентлигини ривожлантиришнинг ҳукукий асослари., Ўзбекистон давлат санат ва маданият институти хабарлари 4 (12), 61-68
8. Казоков Р.Т., Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш., Замонавий футболни ривожлантириш тенденциялари: муаммо ва ечимлари 11 (1 ...

9. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. Интернет тармоқларида талаба ёшларнинг мустақил таълим олишдаги билим ва кўникмаларининг такомиллаштириш //SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR. – 2019. – Т. 1. – №. 5
10. Казоқов Р. Т. Талабаларга ахборот хавфсизлигини таъминлаш компонентлигини ривожлантиришнинг ҳуқуқий асослари //Ўзбекистон давлат соҳнат ва маданият институти хабарлари. – 2019. – Т. 4. – №. 12. – С. 61-68.
11. Р.Т Казоқов, Ш.Қ Бекназаров, Ибодов, А. И.Футболчиларнинг антропометрик ўлчамлари ва тезлик сифатлари орасидаги корреляциясини ўрганишда акт дан фойдаланиш.,Тиббиёт ва спорт 1 (10), 27-30.
12. Казоқов, Р. Т., & Джўрабаев, А. М. Юлдашева К.А ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ. *SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR*, 1-237.
13. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида енгил атлетикачиларнинг функционал тайёргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarni qo ‘llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili” ga bag ‘ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
14. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta’limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.
15. Казоқов Р. Т., Джўрабаев А. М. Юлдашева КА ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ //SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR. – С. 1,237-240.
16. Казоқов Р. Т. и др. МАМЛАКАТИМИЗ ЯНАДА ЮКСАЛИШИДА БОЛАЛАР СПОРТИНИНГ ЎРНИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 5-11.
17. Казоқов Р. Т. и др. ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
18. Казоқов Р. Т. Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш //Замонавий футболни ривожлантириш тенденциялари: муаммо ва ечимлари. – Т. 11. – №. 1.
19. Казоқов, Р. Т., Джўрабаев, А. М., Бўриев, Б. Ў., & Ахматов, Ж. О. (2023). ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ. *Академические исследования в современной науке*, 2(6), 111-
20. Казоқов Р. Т., Мирзабдиллаева А. И., Мирзабдиллаева Х. И. МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-

- МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 8. – С. 29-34.
21. Казоқов Р. Т. и др. ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
22. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta'limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.
23. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
24. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
25. Давурбаева М.Ж.,Казоқов Р.Т., Мадаминов М.П.Ёшларнинг мустақил таълим олишдаги билим ва кўникмаларининг такомиллаштиришда интернет ресурсларидан фойдаланишнинг ахамияти//ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE. - 2023/2/14. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
26. Казоқов Р. Т., Жўрақўзиев О. О., Эшпўлатов С. С. СПОРТ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 13. – С. 238-248.
27. Казоқов Р.Т., Бўриев Б.Ў., Абдиев Б.Ш., Джўрабаев А.М., Туропов А.Р.КУРАШ МИЛЛИЙ СПОРТ ТУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ // МИЛЛИЙ КУРАШ ТУРЛАРИ ВА УЛАРНИНГ НАЗАРИЙ-АМАЛИЙ МУАММОЛАРИ. - 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 161-163.
28. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида енгил атлетикачиларнинг функционал тайёргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarni qo 'llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili" ga bag 'ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
29. Казоқов Р. Т., Расулов А. Ғ., Бўронов А. Б. СПОРТ МАКТАБЛАРИ ЎҚУВ-МАШҒУЛОТ ГУРУҲЛАРИДА ЁШ ФУТБОЛЧИЛАРНИ ТАНЛОВ УСЛУБИЯТЛАРИНИ АСОСЛАШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 38-46.
30. Kazoqov R. T., Bo'ropov A. B. SPORTDAGI DOLZARB YANGILIKLAR //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 47-56.

31. Kazonov R. T., Pirnazarov S. A., Shamsiddinov S. X. STUDENTS LEARN TO ORGANIZE PROFESSIONAL PHYSICAL TRAINING AND CONTROL PHYSICAL DEVELOPMENT //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 6. – C. 1195-1202.
32. Eshpo'latov S. S. METHODS AND PRINCIPLES OF IMPROVING TECHNICAL AND TACTICAL SKILLS AND PHYSICAL TRAINING OF YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 6. – C. 1296-1302.
33. Kazonov R. T., Eshpo'latov S. S. YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS ARE THE PROCESSES OF ORGANIZING TRAINING SESSIONS //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 6. – C. 1303-1310.
34. Ismoiljonovich, Bobomurodov Feruz, Parmonov Rustam Mizamovich, and Rasulov Qushimboy Xo'janiyozov Boboxon Ixtiyorovich. "In Wrestling Speciality, In Developing Technical Actions Of Wrestlers Is To Consider Morphological Peculiarities." *Journal of Pharmaceutical Negative Results* (2022): 4065-4070.
35. Pirmatov O. Z., Kazakov R. T. ROLE AND PLACE OF SPORTS AND ACTIVE GAMES IN THE GENERAL STRUCTURE OF EDUCATIONAL AND PRODUCTION PRACTICE //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 125-131.
36. Yusupova N. R. SOCIO-GENDER ASPECTS OF MODERN WOMEN'S SPORTS //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 118-124.
37. Kazakov R. T., Rasulov Q. Q. TRAINING IN INTERNATIONAL WRESTLING TECHNIQUES AND TACTICS //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 180-186.
38. Туробов Х. Национальная система массового вовлечения всех слоев населения в спортивно-оздоровительную деятельность //Academic research in educational sciences. – 2021. – Т. 2. – №. Special Issue 1. – С. 254-261.
39. Turobov X. X., Soliyev S. S. Zamonaviy O'zbekistonda ommaviy sportni rivojlantirishning tashkiliy asoslari //Uzluksiz ta'lim. – 2022. – С. 33-39.
40. Turobov X. X., Siddiqova F. ВОЛЕЙБОЛЧИЛАРДА САКРОВЧАНЛИК СИФАТИНИ МАХСУС ХАРАКАТЛИ ЎЙИНЛАР ЁРДАМИДА ШАКЛЛАНТИРИШ //Journal of new century innovations. – 2022. – Т. 11. – №. 4. – С. 17-21.
41. Гаффоров Н. Н. Ў. Бўлғуси психологлар касбий коммуникатив компетентлигини ривожлантириш муаммосининг ўрганилганлиги //Science and Education. – 2020. – Т. 1. – №. Special Issue 4. – С. 22-31.
42. Коккозова Ж. Ж., Гаффоров Н. Н. Ў. КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ МИЛЛИЙ МОДЕЛИДА ФАН ВА ФАНЛАРАРО АЛОҚАНИНГ ПЕДАГОГИК АСОСЛАРИ //Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS). – 2021. – Т. 1. – №. 3. – С. 161-167.
43. Ta'lim to'g'risida O'RQ-637-son. Toshkent shahar, 2020 yil 23 oktabr.
44. https://uz.wikipedia.org/wiki/Prezident_maktablari

45. Ijod va ixtisoslashtirilgan maktablarni ochish to'g'risida PQ-5188-son. Toshkent shahar, 2021 yil 19-iyul.
46. <https://parliament.gov.uz/articles/1624>
47. <https://applyorg.com/blog/detail/6/>
48. <https://www.gazeta.uz/oz/2022/02/14/top1000/>
49. <https://www.britishcouncil.uz/exam/ielts/test-dates-fees-location>
50. <https://grantlar.uz/blog/sat-imtihoni-nima-qayerda-qachon-qanday/>
51. <https://oliygoh.uz/post/milliy-test-tizimi-haqida>